ความป่วยไข้ของเพศหญิงในนวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร*

The Female Illness in Novel Nueng Nap Wan Nirandon

อรวรรณ ฤทธิ์ศรีธร / Orawan Rithisrithorn

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์ 31000, ประเทศไทย
Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University Buri Ram 31000, Thailand

Email: orawan.ri@bru.ac.th

Received: Oct 24, 2024
Revised: Nov 21, 2024
Accepted: Nov 26, 2024

Abstract

This article aimed to study the female illness in novel ***Nueng Nap Wan Nirandon*** by Kittisak Khongkha which connect to the patriarchy system. The paper was divided into four areas 1) the female illness and the supernatural 2) the female illness and the treatment 3) the female illness as the narrative technique 4) the illness, politics and the otherness. The results reveled that: the novel is presented the female patient connect to the supernatural through the time travel and the possession phenomenal. The female illness treatment is presented through simultaneously the pharmacologic treatment and the non-pharmacologic treatment, but these are not in better condition. Moreover, the novel uses the point of view of the patient as a narrative technique. Storytelling through the patient's vision brings about an incoherent story like the brain disease patient perception. In addition, the novel connects the female patient with the expression political views and the otherness of the patriarchy. In summary, this article reveals that the female illness is not only the physical abnormality but also is presented under the patriarchy.

Key words: illness, female, Nueng Nap Wan Nirandon, patriarchy

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความป่วยไข้ของเพศหญิงในนวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* บทประพันธ์ของ กิตติศักดิ์ คงคา ที่เชื่อมโยงกับระบบคิดแบบชายเป็นใหญ่ โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับเรื่องเหนือธรรมชาติ 2) ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับการบำบัด 3) ความป่วยไข้ของเพศหญิงในฐานะกลวิธีการเล่าเรื่อง 4) ความป่วยไข้ การเมือง ความเป็นอื่น ผลการศึกษาพบว่า ตัวบทนำเสนอให้เพศหญิงผู้ป่วยไข้เชื่อมโยงกับเรื่องเหนือธรรมชาติผ่านปรากฏการณ์การเดินทางข้ามเวลาและวิญญาณสวมร่าง เมื่อพิจารณาการบำบัดอาการป่วยไข้ของเพศหญิงพบว่า ตัวบทนำเสนอการใช้ยาและการไม่ใช้ยาควบคู่กันไป ซึ่งการบำบัดดังกล่าวไม่ได้ทำให้อาการป่วยไข้ของเพศหญิงดีขึ้น น่าสนใจคือ ผู้เขียนนำมุมมองของตัวละครที่ป่วยไข้มาใช้เป็นกลวิธีการเล่าเรื่อง โดยการเล่าเรื่องผ่านสายตาของผู้ป่วย ทำให้เรื่องราวขาดช่วง ไม่ปะติดปะต่อ เสมือนการรับรู้ของผู้ป่วยด้วยโรคทางสมอง นอกจากนั้น ตัวบทยังเชื่อมโยงตัวละครเพศหญิงผู้ป่วยไข้กับการแสดงทัศนะทางการเมืองและความเป็นอื่นในระบอบชายเป็นใหญ่ ซึ่งโดยสรุปแล้ว บทความเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า ความป่วยไข้ของเพศหญิงไม่ใช่เพียงความผิดปกติทางร่างกาย แต่ยังได้รับการนำเสนอภายใต้วิธีคิดแบบชายเป็นใหญ่

คำสำคัญ: ความป่วยไข้ เพศหญิง หนึ่งนับวันนิรันดร ปิตาธิปไตย

บทนำ

ความป่วยไข้ในวรรณกรรมได้รับการนำเสนอในหลายลักษณะ ทั้งเป็นตัวแทนของความวุ่นวายในเมืองหลวงในกรณีของโรคระบาด หรืออาจเป็นตัวแทนของกิเลสมนุษย์ หรือปรากฏการณ์บางประการในสังคม ดังที่ Pragatwutisarn (2020,p. 173) วิเคราะห์โรคมะเร็งในนวนิยายเรื่อง *เหยื่อมาร* ว่าเป็นภาพแทนของพิษภัยทุนนิยมที่กำลังกัดกินชีวิตของผู้คนโดยการลุกลามอย่างรวดเร็วและนำซึ่งความหายนะ หรือ Panha (2015,p. 234) เสนอว่าโรคกลัวน้ำเป็นตัวแทนของมนุษย์ผู้แปดเปื้อนความเป็นสัตว์ หรือความเป็นมนุษย์ที่ไม่สมบูรณ์ และชี้ให้เห็นความเป็นสัตว์ในตัวมนุษย์

ในงานวรรณกรรม ตัวละครที่ผู้แต่งเลือกให้ป่วยไข้แสดงให้เห็นนัยที่แตกต่างกัน เช่น หากเป็นตัวละครชายอาจเป็นภาพแทนของวิกฤตความเป็นชาย ดังที่ Wongwilas (2020, pp. 74-75) เสนอว่าความป่วยไข้ของตัวละครในวรรณกรรมจีน สามารถตีความได้ว่าเป็นความป่วยไข้ของสังคมทั้งทางกายและทางใจ โดยเชื่อมโยงไปถึงวิกฤตของปัญญาชนของจีน น่าสนใจคือการสร้างตัวละครเพศหญิงให้มีภาวะป่วยไข้ไม่ว่าจะเป็นร่างกายหรือจิตใจ ตัวละครหญิงที่มีภาวะร่างกายเจ็บป่วย อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของแม่และเมีย ซึ่งนวนิยายไทยที่แสดงให้เห็นประเด็นความป่วยไข้ของเพศหญิงที่สมควรนำมาศึกษาคือ *หนึ่งนับวันนิรันดร* โดยนำเสนอผ่านตัวละคร ชุดาที่ป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ที่มีภาวะความจำเสื่อมและสมองเสื่อม ซึ่งทำให้สูญเสียความทรงจำและเกิดการรับรู้ที่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง ชุดาในวัย 81 ปี เข้าใจว่าตนคือเพียงขวัญ หญิงสาวอายุ 25 ปี เป็นบุตรสาวของท่านทูตที่ถูกจำกัดให้อยู่เพียงในบริเวณบ้าน ซึ่งแท้จริงแล้วเพียงขวัญคือตัวละครในบทละครที่เธอเขียนสมัยอยู่มัธยม ชุดาพบกับสามีของเธอแต่จำไม่ได้ เขาจึงแนะนำตัวว่าชื่อตราวุธเป็นลูกชายของพ่อบ้าน ภาวะความจำเสื่อมและสมองเสื่อมนำพาชุดาพบกับเหตุการณ์ที่เธอเข้าใจว่าแปลกประหลาดและลึกลับ นั่นคือ การเดินทางข้ามเวลาและการเข้าไปในร่างของคนแปลกหน้า ในตอนท้ายชุดารู้ความจริงว่าตนป่วยและเสียใจที่ทำให้ตราวุธต้องลำบากดูแล แต่เมื่อถึงเช้าวันรุ่งขึ้นชุดาก็กลับมาเข้าใจว่าตนเป็นเพียงขวัญดังเดิม

จากการสำรวจการศึกษานวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* พบว่ามีเพียงเรื่องเดียวคือบทวิจารณ์เรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร : เมื่อรักและโรคาต้านทานเวลา* โดย Pindasiri (2023) ที่กล่าวถึงนวนิยายเรื่องดังกล่าวในแง่ของตัวละครผู้ป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์และการดูแลของผู้ใกล้ชิดซึ่งเป็นคู่ชีวิต นอกจากประเด็นในบทวิจารณ์นี้แล้ว ผู้เขียนบทความสังเกตว่า ตัวบทนำเสนอภาพของตัวละครชุดา ซึ่งป่วยเป็นโรคอัลไซเมอร์ในฐานะเพศหญิงที่ผิดประหลาดจากคนปกติ ทั้งในด้านพฤติกรรมและความคิด ดังเช่นเธอรับรู้ว่าตนเป็นบุคคลอื่นและเชื่อว่าสามารถเดินทางข้ามเวลา ตลอดจนรับรู้ว่าตนสามารถเข้าไปอยู่ในร่างของผู้อื่นได้

ความโดดเด่นของนวนิยายเรื่องนี้คือ การนำเสนอภาพของผู้ป่วยอัลไซเมอร์ที่รับรู้ว่าตนมีประสบการณ์เหนือธรรมชาติ และมีการรับรู้ที่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง นอกจากนั้นกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวดังกล่าวยังมีความน่าสนใจคือ การใช้ชื่อนวนิยาย 20 เรื่องมาเป็นชื่อบทแต่ละบท หากการนำเสนอตัวละครที่ป่วยไข้แฝงนัยบางประการแล้ว ผู้เขียนบทความจึงสนใจศึกษานวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* ในประเด็นที่ว่า ความป่วยไข้ของตัวละครเพศหญิงว่าแสดงให้เห็นนัยใด แฝงด้วยอำนาจใดหรือไม่ อย่างไร นอกจากนั้น กลวิธีเล่าเรื่องสัมพันธ์กับการนำเสนอความป่วยไข้หรือไม่ อย่างไร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความป่วยไข้ของเพศหญิงในวรรณกรรม

ความป่วยไข้ของเพศหญิงเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการด้านสังคมวิทยา ดังในวิทยานิพนธ์เรื่อง *Illness and the Construction of Femininity in the English Novel,1840-1870* โดย Jennifer Mary Curtis (1993) กล่าวถึงความป่วยไข้ของเพศหญิงว่า ความป่วยไข้ของเพศหญิงสัมพันธ์กับการประกอบสร้างความเป็นหญิง ซึ่งความเป็นหญิงถูกประกอบสร้างจากความเป็นอื่น ความเป็นชายขอบ และความเป็นเชื้อโรค นอกจากนั้น ในศตวรรษที่ 19 ได้แบ่งแยกความแตกต่างทางเพศสถานะของชาย/หญิง (difference gender) ดังนี้ สาธารณะ/ส่วนตัว แข็งแรง/อ่อนแอ ผู้กระทำ/ผู้ถูกกระทำ ปกติ/ไม่ปกติ สุขภาพดี/เจ็บป่วย ซึ่งความเป็นหญิงถูกเชื่อมโยงกับส่วนของความป่วยไข้ (terms of illness) นอกจากนั้น เพศหญิงยังได้รับการนำเสนอในฐานะอารมณ์ทางธรรมชาติและเชื่อมโยงกับระบบประสาท

งานศึกษาที่น่าสนใจคืองานวิจัยเรื่อง *ภาพแทนชายหญิงผู้ป่วยไข้กับการเปลี่ยนผ่านทางสังคมในวรรณกรรมจีนสมัยใหม่* ของ Wongwilas (2020) ที่ศึกษานัยความป่วยไข้ของตัวละครในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม โดยในประเด็นความป่วยไข้ของตัวละครหญิงนั้นศึกษาผ่านวรรณกรรมจีนเรื่อง *บันทึกประจำวันของนางสาวโซเฟีย* ของ ติงหลิง และบทละครเรื่อง *พายุฝน* ของ เฉาอวี่ โดยตัวละครหญิงที่มีภาวะของป่วยไข้ถูกยึดโยงกับความเป็นอื่นในสังคม ซึ่งตัวละครโซเฟีย ใน *บันทึกประจำวันของนางสาวโซเฟีย* ได้รับการนำเสนอให้เป็นหญิงในฐานะผู้กระทำผ่านการเขียนบันทึกบอกเล่าสิ่งที่ตนคิด โดยเฉพาะความปรารถนาทางเพศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโซเฟียประพฤติขัดกับหลักอันดีงามของสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า โซเฟียป่วยเป็นวัณโรคเป็นอุปลักษณ์ของความแปลกแยกและความเป็นอื่น อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติตนที่ไม่สอดคล้องกับขนบของสังคม นอกจากนั้นในเรื่อง พายุฝน ตัวละครที่เสียสติก็ถูกมองว่าเป็นอื่นในสังคมชายเป็นใหญ่เช่นกัน

การเชื่อมโยงความป่วยไข้ของเพศหญิงกับการละเมิดกรอบชายเป็นใหญ่ยังปรากฏในบทความของ Kittimahacharoen (2021, pp. 114-131) เรื่อง *ศัตรูที่มองไม่เห็น พ.ศ. 2480-2488: ความเจ็บป่วยของประชาชนในวรรณกรรมไทย* โดยศึกษาตัวละครที่ป่วยไข้จากนวนิยาย 3 เรื่อง ได้แก่ หญิงคนชั่ว ข้างหลังภาพ และพันทิพา เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่องความเจ็บป่วยกับเพศหญิงพบว่า ตัวละครหญิงทั้งสามคือสัญลักษณ์ของการผิดศีลธรรม โดยตัวละครจากนวนิยายทั้งสามเรื่องมีความประพฤติที่ขัดกับอุดมคติของหญิงที่ดี นั่นคือ การมีความรักต่อชายอื่นที่ไม่ใช่สามี

ความป่วยไข้ของเพศหญิงยังเชื่อมโยงกับความเป็นอื่น ดังในบทความเรื่อง *แสงกระสือ: ผี เพศ โรค และความเป็นอื่น การเมืองระหว่างเพศและโลกจริง* โดย Louiyapong (2023, p. 75) เสนอว่า การกลายเป็นกระสือของตัวละครเพศหญิงนั้นถูกทำให้เป็นโรคลักษณะหนึ่งในทางวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าตัวละครหญิงที่เป็นกระสือหรือเป็นโรคที่ทำให้มีคุณสมบัติเหมือนกระสือนั้น เป็นตัวละครที่สังคมรังเกียจ เหยียดหยาม และต้องถูกกำจัด หรือกล่าวได้ว่ากระสือในฐานะโรคนั้นทำให้ตัวละครหญิงที่เป็นกระสือมีความเป็นอื่นจากสังคม

จากที่กล่าวมาพบว่า การนำเสนอความป่วยไข้ของเพศหญิงในวรรณกรรมแฝงฝังไปด้วยอคติ หรือเป็นการนิยามเพศหญิงที่เชื่อมโยงกับความเป็นอื่นผ่านโรคหรือความเจ็บป่วย โดยการนำเสนอลักษณะดังกล่าวสามารถมองได้ว่าเป็นวิธีคิดแบบปิตาธิปไตยที่มองว่าเพศหญิงเป็นอื่น แปลกประหลาด จำเป็นต้องควบคุม หากควบคุมไม่ได้ก็สมควรจะถูกกำจัด นอกจากนั้น ความป่วยไข้ยังเป็นอุปลักษณ์ของบทลงโทษเพศหญิงที่มีคุณสมบัติขัดกับวาทกรรมผู้หญิงที่ดีในระบอบปิตาธิปไตย บทความเรื่องนี้จึงมุ่งวิเคราะห์การนำเสนอความป่วยไข้ของตัวละครเพศหญิงที่นำเสนอผ่านชุดาว่า เชื่อมโยงกับอำนาจชายเป็นใหญ่อย่างไร โดยแบ่งเป็น 4 ประเด็นได้แก่ 1) ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับเรื่องเหนือธรรมชาติ2) ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับการบำบัด 3) ความป่วยไข้ของเพศหญิงในฐานะกลวิธีการเล่าเรื่อง 4) ความป่วยไข้ การเมือง ความเป็นอื่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการศึกษา

1. ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับเรื่องเหนือธรรมชาติ

ประเด็นนี้เป็นผลการศึกษาการนำเสนอความป่วยไข้ของเพศหญิงผ่านตัวละครชุดา หญิงชราวัย 81 ปี เธอป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ ที่มีภาวะความจำเสื่อมหรือการสูญเสียความทรงจำ นอกจากนั้นชุดายังมีอาการสมองเสื่อมทำให้มีการรับรู้ผิดปกติ ผลการศึกษาพบว่าตัวบทเชื่อมโยงความป่วยไข้ของตัวละครดังกล่าวกับเรื่องเหนือธรรมชาติในสองลักษณะได้แก่ ปรากฏการณ์การเดินทางข้ามเวลาและปรากฏการณ์วิญญาณสวมร่าง

ชุดาป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ ซึ่งทำให้เธอสูญเสียความทรงจำ ส่งผลให้ชุดาจำตัวตนที่แท้จริงของเธอไม่ได้ว่าเธอคือ ‘ชุดา เถียงลออ’ หญิงชราอายุ 81 ปี ที่แต่งงานแล้ว ผลจากการป่วยเป็นอัลไซเมอร์ทำให้เธอมีการรับรู้ที่ผิดเพี้ยนไป ชุดาเข้าใจว่าตนคือหญิงสาวชื่อว่า เพียงขวัญ สุริยะสว่าง อายุ 25 ปี ซึ่งเพียงขวัญเป็นตัวละครในบทละครที่เธอเขียนไว้เมื่อสมัยเป็นวัยรุ่น นอกจากนั้นชุดายังจำตราวุธ สามีของตนไม่ได้ ตราวุธแนะนำตัวว่า เป็นลูกชายของพ่อบ้านและในช่วงนี้เขาจะมาทำหน้าที่แทนบิดาที่ติดธุระ ซึ่งชุดาที่เข้าใจว่าตนเป็นเพียงขวัญก็ไม่ได้สงสัยประการใด ตราวุธอยู่คอยดูแลชุดาทุกอย่าง โดยเฉพาะการเป็นเพื่อนคุย เขาเล่าว่าตนจบปริญญาเอกด้านวิทยาศาสตร์กาลเวลาและเล่าเกี่ยวกับทฤษฎีการเดินทางข้ามเวลาให้ชุดาฟัง ทำให้เธอสนใจเรื่องดังกล่าวอย่างยิ่ง ความสนใจเกี่ยวกับการเดินทางข้ามเวลาทำให้ชุดาเชื่อว่าตนสามารถมีประสบการณ์ดังกล่าวได้จริง โดยตัวบทนำเสนอประสบการณ์ที่ทำให้ชุดารับรู้ว่าตนเดินทางข้ามเวลาผ่านความฝัน เมื่อชุดาฝันถึงเหตุการณ์ในช่วงก่อนอายุ 25 ปี เธอจะเข้าใจว่าตนกำลังย้อนอดีต และเมื่อฝันถึงเหตุการณ์หลังอายุ 25 ปี เธอจะเข้าใจว่ากำลังเดินทางไปยังอนาคต

ตัวบทเสนอให้เห็นว่า ผลจากภาวะความจำเสื่อมและสมองเสื่อมจากอัลไซเมอร์ทำให้เธอรับรู้ว่าตนเดินทางข้ามเวลาได้จริง แม้ในทางวิทยาศาสตร์จะไม่สามารถพิสูจน์ทฤษฎีดังกล่าวได้ น่าสนใจคือการบรรยายฉากเหตุการณ์ที่ชุดาฝันว่าตนเองข้ามไปอดีตหรืออนาคตมีนัยสำคัญ นั่นคือ ก่อนชุดาจะฝัน

ถึงตนเองในวัยก่อนอายุ 25 ปี สิ่งแวดล้อมรอบตัวเธอจะผ่านไปรวดเร็ว “และภาพทุกอย่างก็ถูกเร่งรัดด้วยอัตราเร็วระดับมหามหาศาล ร่างกายของเพียงขวัญพุ่งหายไปในดาวหลุมดำ มืดสนิท” (Khongkha, 2022, p. 54) และเมื่อเธอรับรู้เช่นนั้นก็พบว่าตนเองย้อนกลับไปในอดีต ในขณะที่ก่อนฝันเห็นตนเองในวัยหลัง 25 ปี รอบกายเธอจะผ่านไปอย่างช้าๆ “ภาพโดยรอบค่อยเปลี่ยนกลายเป็นสีงาช้าง ประกอบขึ้นทีละเล็กทีละน้อย สั่นคลอนเชื่องช้า ก่อนกลายเป็นอุปกรณ์บางอย่างร้องเป็นจังหวะ คาบเวลาละเลียดไปอย่างสม่ำเสมอทำนอง” (Khoghkha, 2022, p.151) และจากนั้นชุดาก็พบว่าตนข้ามเวลาไปอนาคต

เมื่อพิจารณาการบรรยายสภาพแวดล้อมรอบตัวของชุดาขณะที่เธอฝันเห็นตนเองในอดีต และเข้าใจว่าตนเดินทางข้ามเวลาไปในอดีตและอนาคตนั้นสอดคล้องกับคำกล่าวที่อิงหลักวิทยาศาสตร์ที่ตราวุธเคยกล่าวไว้ นั่นคือ ตราวุธเล่าว่า หากวัตถุเดินทางเร็วกว่าความเร็วแสง เราจะสามารถย้อนกลับไปในอดีตได้ และหากเดินทางช้ากว่าความเร็วแสงจะสามารถข้ามไปยังอนาคต ขณะเดียวกันหากเคลื่อนที่เท่ากับความเร็วแสง เวลาจะหยุดนิ่ง

> “ทฤษฎีสัมพัทธภาพภาคพิเศษค้นพบว่า เมื่อใดก็ตามที่วัตถุเคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูงขึ้นเรื่อยๆ เวลาของวัตถุนั้นก็จะเดินช้าลงเรื่อยๆ และถ้าวัตถุมีความเร็วเท่ากับแสงเมื่อไหร่ เวลาก็จะหยุดนิ่ง ไม่เคลื่อนไหวอีกต่อไป”
>
> “และถ้าวัตถุเคลื่อนที่เร็วกว่าแสง”
>
> “ในทางทฤษฎี เวลาจะเดินย้อนกลับ”
>
> (Khongkha, 2022, pp. 38-39)

จากคำกล่าวของตราวุธที่เล่าถึงทฤษฎีสัมพัทธภาพเกี่ยวกับอัตราความเร็วของวัตถุที่สัมพันธ์กับกาลเวลาพบว่า สอดคล้องกับสิ่งที่ชุดารับรู้ในความฝัน นั่นทำให้เธอเชื่อว่าเธอสามารถเดินทางข้ามเวลาได้ และยืนยันกับตนเอง ดังตัวบทที่ว่า

> ทำไมตราวุธถึงบอกว่าการย้อนเวลาเป็นเรื่องยากเย็นนัก เพราะนี่ก็เป็นอีกครั้งแล้วที่เพียงขวัญหลุดเข้ามาอยู่ในร่างของคนแปลกหน้า ในยุคสมัยที่ไม่รู้จัก ถึงแม้ว่าอาจไม่สามารถอธิบายได้ด้วยวิทยาศาสตร์อย่างที่ดุษฎีบัณฑิตคนนั้นอ้างอิง แต่นี่ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง อาจเป็นสัจนิยมหรือสัจนิยมมหัศจรรย์ก็ตามที แต่หญิงสาวเชื่อมั่นว่าการเดินทางข้ามเวลาเป็นเรื่องที่ทำได้ ขอบฟ้าท่องเวลาอาจไม่ไกลอย่างที่คิด
>
> (Khongkha, 2022,p. 81)

อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดตัวบทก็เฉลยในตอนท้ายว่า เหตุการณ์ที่ดูเสมือนเป็นการเดินทางข้ามเวลาซึ่งวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถกระทำได้ แท้จริงเป็นผลจากความป่วยไข้เท่านั้น “แต่สิ่งที่ผมยืนยันได้คือสิ่งที่คุณหนูประสบอยู่ไม่ใช่การเดินทางข้ามเวลา แม้ปรากฏการณ์ที่คุณหนูคิดว่าตัวเองกำลังพบอยู่จะทำให้เชื่อแบบนั้นก็ตาม” (Khongkha, 2022,p. 202) ประเด็นนี้สามารถมองได้ว่า เพศหญิงไม่สามารถประสบกับปรากฏการณ์ที่วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ ทำได้เพียงการ ‘รู้สึกว่าประสบเท่านั้น’ และหากวิทยาศาสตร์ยังไม่ยืนยันว่าการเดินทางข้ามเวลาทำได้ เพศหญิงก็ไม่สามารถเดินทางข้ามเวลาได้เช่นกัน

ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติอีกประการหนึ่งที่ชุดารับรู้ว่าตนประสบคือ วิญญาณสวมร่าง หมายถึง ภาวะที่วิญญาณหลุดจากร่างของตนเข้าสู่ร่างของผู้อื่น ชุดานอนหลับและฝันว่าตนเข้าไปในร่างของเด็กหญิง

แปลกหน้า โดยที่ชุดาไม่รู้ว่านั่นคือตนเอง อันเป็นผลมาจากอาการความจำเสื่อม ดังในฉากความฝันของชุดาที่เธอจ้องมองตัวเองในวัยเยาว์ผ่านกระจก

> เพียงขวัญไม่รู้จักเด็กหญิงปริศนาคนนี้เลย
> พูดด้วยความสัตย์จริงและมั่นใจถึงที่สุด ไม่มีประพิมพ์ประพายใดที่ให้ความรู้สึกว่าเคยคุ้น [...] ดวงตาคู่นั้น มันเต็มไปด้วยความคุ้นเคยอย่างประหลาด แต่ในขณะหนึ่งก็มั่นใจว่าไม่เคยรู้จักกันมาก่อนในชีวิต
>
> (Khongkha, 2022,p. 53)

จากตัวบทที่กล่าวมา แม้ชุดาจะคุ้นกับแววตาของภาพสะท้อนในกระจก ซึ่งก็คือตัวของเธอเอง แต่ตัวบทก็นำเสนอให้ชุดายืนยันว่าไม่รู้จักกับบุคคลแปลกหน้าดังกล่าว การจำใบหน้าในวัยเด็กของตนไม่ได้อาจมองผิวเผินว่าเป็นอาการปกติของผู้ป่วยด้วยโรคทางสมอง แต่เมื่อพิจารณาอีกด้านพบว่า โรคอัลไซเมอร์เป็นผลให้เพศหญิงแยกตัวเองในอดีตออกจากตัวเองในปัจจุบัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความป่วยไข้ทำให้เพศหญิงมีภาวะตัวตนที่แตกกระจาย

การนำเสนอให้เพศหญิงรับรู้ว่าตนมีประสบการณ์เหนือธรรมชาติในตอนแรกก่อนจะมาเฉลยในตอนจบว่าแท้จริงเป็นเพียงอาการป่วยทางสมองที่ทำให้การรับรู้บิดเบือนไป แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงเพศหญิงกับความเขลา ความไม่รู้จริง และการพยายามเห็นต่างจากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การยืนยันว่าตนเองสามารถเดินทางข้ามเวลาได้ เป็นการเชื่อมโยงเพศหญิงกับความรู้สึกมากกว่าเหตุผล ชี้ให้เห็นว่าเพศหญิงไม่อาจท้าทายองค์ความรู้ของเพศชายได้อย่างแท้จริง ทั้งที่ในตอนแรก ตัวบททำให้เสมือนว่า ชุดากำลังประสบกับการเดินทางข้ามเวลาซึ่งดูเหมือนเพศหญิงกำลังโต้กลับวาทกรรมวิทยาศาสตร์ว่าการเดินทางข้ามเวลาทำได้จริง แต่ในตอนจบกลับเฉลยว่าแท้จริงเป็นเพียงการรับรู้ที่บิดเบือนเนื่องจากความป่วยไข้เท่านั้น ซึ่งตีความได้ว่าสุดท้ายเพศหญิงไม่สามารถทำเรื่องที่เพศชายทำไม่ได้ (เดินทางข้ามเวลา) และสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพียงการรับรู้ที่ผิดปกติซึ่งเป็นผลมาจากความป่วยไข้เท่านั้น

สรุปประเด็นการนำเสนอความป่วยไข้ของเพศหญิงที่เชื่อมโยงกับเรื่องเหนือธรรมชาติ ตัวบทแสดงให้เห็นว่าโรคอัลไซเมอร์เชื่อมโยงเพศหญิงกับการรับรู้ที่บิดเบือนจากความจริงในมิติของการประสบกับเรื่องเหนือธรรมชาติ ดังที่นำเสนอให้ชุดารับรู้ว่าตนสามารถเดินทางข้ามเวลาได้ และยังเข้าใจว่าวิญญาณของตนหลุดจากร่างและเข้าไปอยู่ในร่างของคนแปลกหน้า ซึ่งความจริงแล้ว เป็นเพียงการฝันถึงตนเองในวัยเยาว์เท่านั้น ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า ความป่วยไข้นำไปสู่การนิยามความหมายว่าเพศหญิงในลักษณะของเพศที่ผูกโยงกับความเชื่อในเรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นเพียงความเขลาและความไม่รู้จริง

2. ความป่วยไข้ของเพศหญิงกับการบำบัด

ประเด็นนี้เป็นผลการศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอการบำบัดอาการป่วยของชุดา โดยหลังจากที่ชุดาป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ เธอได้รับการบำบัดด้วยการใช้ยาและไม่ใช้ยา ซึ่งการบำบัดทั้งสองวิธีแสดงให้เห็นอำนาจของเพศชายและความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศชายและเพศหญิงอย่างน่าสนใจ

2.1 การบำบัดโดยการใช้ยา

ตัวบทเสนอให้ชุดาได้รับยา Donepezil ซึ่งเป็นยารักษาโรคความจำเสื่อมและยาตัวอื่นๆ เพื่อใช้รักษาอาการผิดปกติของสมอง ทว่าการได้รับการบำบัดด้วยวิธีดังกล่าว กลับมีผลข้างเคียง “ยารักษา

โรคความจำเสื่อมบางตัวที่คุณหนูกินอยู่จะทำให้กล้ามเนื้ออ่อนแรงได้เป็นบางครั้ง อาการจะคล้ายผีอำ" (Khongkha, 2022,p. 206) และทำให้ชุดาเข้าใจว่าจนได้พบเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ เป็นต้นว่าเข้าใจว่าวิญญาณตนออกจากร่างและไปสวมร่างบุคคลอื่น การที่ผลข้างเคียงของยาทำให้อาการคล้ายผีอำ แสดงให้เห็นว่าการบำบัดด้วยยาซึ่งเป็นภาพแทนของวิทยาศาสตร์ ยิ่งทำให้เพศหญิงก้าวเข้าสู่โลกเหนือธรรมชาติและลี้ลับ นำไปสู่ความเข้าใจว่าผิดว่าตนมีประสบการณ์เหนือธรรมชาติ

นอกจากนั้นยาที่ใช้รักษาอาการความจำเสื่อมที่ใช้บำบัดอาการของชุดานั้น ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถทำให้ชุดาหายจากโรคนี้ได้ ซึ่งเมื่อมองในเชิงการแพทย์อาจเห็นว่า นวนิยายนำเสนอภาพของผู้ป่วยและอาการได้สมจริง เนื่องจากโรคอัลไซเมอร์นั้นไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ทำได้เพียงประคับประคองเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาในเชิงลึก การที่ตัวบทเสนอให้ชุดาไม่หายขาดจากโรคนี้มีนัยสำคัญ เนื่องจากตัวบทเสนอให้ในตอนท้ายเรื่องนั้น แม้ชุดาจะรู้ความจริงจากตราวุธว่าตนเป็นโรคอัลไซเมอร์และรับรู้ตัวตนที่แท้จริงของตนเอง แต่ก็เป็นเพียงชั่วคืนเท่านั้น เพราะเมื่อชุดาตื่นมาในวันรุ่งขึ้น เธอกลับมารับรู้ว่าตนคือ 'เพียงขวัญ สุริยะสว่าง' ไม่ใช่ 'ชุดา เถียงลออ' อันเป็นตัวตนที่แท้จริงของเธอ ซึ่งนั่นเป็นการวนกลับมาจุดเริ่มต้นและน่าสนใจคือเนื้อความในบทแรกของนวนิยายกับบทสุดท้ายเป็นเนื้อความเดียวกัน แสดงให้เห็นวัฏจักรชีวิตของชุดาที่กลับมาจุดเริ่มต้นอีกครั้ง นั่นคือ ชุดาเข้าใจว่าตนเป็นเพียงขวัญ - ชุดาได้รับประทานยาและนอนหลับฝัน - ชุดาเข้าใจว่าตนเดินทางข้ามเวลา - ชุดารู้ความจริงทั้งหมดและตื่นมาเข้าใจว่าตนเป็นเพียงขวัญอีกครั้ง เป็นเช่นนี้ไม่รู้จบซึ่งสอดคล้องกับความเป็นนิรันดรตามชื่อเรื่อง

2.2 การบำบัดโดยการไม่ใช้ยา

นอกจากจะใช้ยาเพื่อการบำบัดโรคอัลไซเมอร์แล้ว ชุดายังได้รับการบำบัดด้วยการไม่ใช้ยาด้วยการพูดคุยกับคนใกล้ชิดถึงเรื่องที่สนใจ "แม้คุณหนูจะไม่ได้เรียนจบมาทางด้านพิสิกส์โดยตรง แต่ห้วงเวลานั้นพวกเราก็พูดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องทฤษฎีสัมพัทธภาพกันนับไม่ถ้วน [...] วิธีการประคับประคองผู้ป่วยโรคความจำเสื่อมที่ดีที่สุดคือ การพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือทำกิจกรรมที่เจ้าตัวสนใจ การกระตุ้นให้คิดด้วยตัวเองจะช่วยให้อาการของโรคดำเนินไปช้ากว่าที่ควร" (Khongkha, 2022,p. 215)

การเสนอให้ตราวุธเป็นผู้พูดคุยเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ชุดาฟัง แสดงให้เห็นสถานะของเพศหญิงที่ต้องมีเพศชายคอยดูแลและบำบัดเมื่อป่วย นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้พูดและผู้ฟังซึ่งผู้พูดมีสถานะเหนือกว่า ชี้ให้เห็นว่าเพศชายที่มีสถานะเหนือกว่าเพศหญิง ตอกย้ำอำนาจเพศชายผ่านการบำบัดอาการป่วยของเพศหญิง

น่าสนใจคือ ตราวุธไม่ได้บอกความจริงกับชุดาตั้งแต่แรก โดยเขาอ้างว่า "คุณหนูคิดดูสิครับ หากวันแรกที่เราพบกันที่บ้าน ผมบอกคุณหนูว่า *คุณหนูครับ คุณหนูกำลังเป็นโรคความจำเสื่อม คุณหนูกำลังลืมผม ความจริงผมไม่ใช่คนแปลกหน้า* คุณหนูจะคิดอย่างไรกับพ่อบ้านคนนี้ครับ" (Khongkha, 2022,p. 204) ในประเด็นนี้เมื่ออ่านอย่างผิวเผิน อาจทำให้ตั้งคำถามกับอำนาจเพศชายที่กล่าวมาข้างต้นว่า หรือแท้จริงเพศชายไม่มีความสามารถหรือวิธีการทำให้เพศหญิงรับรู้ตัวตนและอาการป่วยของตนเองตามความเป็นจริงและจำเป็นต้องเล่นตามบทบาทตามที่เพศหญิงมอบให้ ทว่าอีกมุมหนึ่งประเด็นนี้แสดงให้เห็นการตอกย้ำให้เห็นว่าเพศหญิงไม่สามารถกลับสู่โลกความจริงได้ง่ายดาย ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ แม้ในฉากที่ตราวุธเล่าความจริงให้ชุดา สรรพนามและภาษาที่เขาใช้กับชุดา ก็ยังคงเป็นภาษาชุดเดิม นั่นคือ การเรียกชุดาว่า 'คุณหนู' ตามบทบาทของพ่อบ้าน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเนื้อเรื่องที่ตราวุธและชุดาเป็นเพื่อนกันในวัยเรียนและแต่งงานกันเมื่อเป็นผู้ใหญ่ สามารถอนุมานได้ว่า ตราวุธน่าจะไม่ได้ใช้คำนี้เรียกภรรยา แสดงให้เห็นการกักขังเพศหญิงอยู่ในโลกสมมติและเมื่อสังเกตคำกล่าวของตราวุธที่ว่า "จำผมว่าเป็นตราวุธไปนี่แหละครับ

ดีที่สุดแล้ว” (Khongkha, 2022,p. 214) ทำให้อนุมานได้ว่าแท้จริงแล้ว ตัวละครตัวนี้อาจมีชื่ออื่นและมีคุณสมบัติอื่นๆที่ถูกปกปิดไว้ คำกล่าวของตราวุธตอกย้ำการกักขังเพศหญิงให้อยู่ในโลกสมมติและยากเกินจะนำเพศหญิงกลับสู่โลกความจริง

กล่าวโดยสรุปคือ ตัวบทชี้ให้เห็นว่าแม้จะได้รับการบำบัดอย่างไร แต่ก็ไม่มีกระบวนใดทำให้ชุดากลับสู่โลกความจริงได้ ประเด็นนี้เป็นการเชื่อมโยงให้เพศหญิงคือ ‘ความป่วยไข้ที่ไม่อาจเยียวยาได้’ และเมื่อพิจารณากระบวนการและผลจากการบำบัดความป่วยไข้ นั่นคือ การใช้ยา และการไม่ใช้ยาด้วยการพูดคุยเรื่องที่ผู้ป่วยคุ้นเคยพบว่า การให้ชุดารับประทานยากลับยิ่งทำให้เธอเข้าใจว่าตนมีประสบการณ์เหนือธรรมชาติและการพูดคุยกับเธอด้วยเรื่องที่คุ้นเคยกลับยิ่งทำให้ชุดาไม่อาจแยกโลกความจริงออกจากโลกสมมติ แสดงให้เห็นว่ายิ่งเยียวยาเท่าใด เพศหญิงก็ยิ่งจมลึกอยู่ในห้วงของความป่วยไข้มากเท่านั้น

3. ความป่วยไข้ของเพศหญิงในฐานะกลวิธีการเล่าเรื่อง

นวนิยายเรื่อง หนึ่งนับวันนิรันดร แบ่งออกเป็น 20 ตอน โดยผู้เขียนตั้งชื่อแต่ละตอนด้วยชื่อนวนิยาย 20 เรื่อง ได้แก่ ข้างหลังภาพ, สี่แผ่นดิน, ชั่วฟ้าดินสลาย, ปริศนา, จำเลยรัก, เพชรพระอุมา, คู่กรรม, ผู้ใหญ่ลีกับนางมา, ข้าวนอกนา, ฟ้าจรดทราย, ปลาหนีน้ำ, ทองเนื้อเก้า, พรพรหมอลเวง, เจ้าจันทร์ผมหอม นิราศพระธาตุอินทร์แขวน, หิมาลายัน, ลับแลแก่งคอย, ใต้ฝุ่น, ยุคสมัยแห่งความสิ้นหวัง พุทธศักราช อัสดงกับทรงจำของทรงจำของแมวกุหลาบดำ, จนกว่าเราจะพบกันอีก ซึ่งอนุภาคของแต่ละตอนจะมีจุดร่วมกับนวนิยายเรื่องนั้นๆ เช่น ในตอน ‘จำเลยรัก’ จะมีฉากหลักเป็นทะเล หรือตอน ‘เพชรพระอุมา’ มีฉากหลักเป็นป่า หรือมีการใช้ฉากต่างประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับนวนิยายเรื่องนั้นๆ เช่น ‘ฟ้าจรดทราย’ หรือ ‘หิมาลายัน’

ความน่าสนใจคือ ผู้เขียนได้เล่าเรื่องราวแต่ละตอนด้วยมุมมองของผู้ป่วยอัลไซเมอร์ที่มีภาวะสมองเสื่อม ซึ่งการรับรู้บิดเบือนไปจากความจริง การใช้มุมมองดังกล่าวนี้เองทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีความโดดเด่นในกลวิธีการเล่าเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นได้แก่ เรื่องเล่าที่บิดเบี้ยว และเรื่องเล่าหักมุม คำถามที่น่าขบคิดคือการใช้กลวิธีดังกล่าวแสดงให้เห็นวิธีคิดแบบชายเป็นใหญ่อย่างไร

3.1 เรื่องเล่าที่บิดเบี้ยว

เรื่องเล่าที่บิดเบี้ยวในที่นี้หมายถึงเรื่องที่ไม่ปะติดปะต่อ ไม่สมเหตุผล ไม่ต่อเนื่อง ขาดช่วง ซึ่งเป็นภาพแทนของการรับรู้ที่บิดเบือนจากความจริงของผู้ป่วยอัลไซเมอร์ โดยนวนิยายนำเสนอภาพแทนดังกล่าวผ่านการดำเนินเรื่องแต่ละบท

การใช้มุมมองของชุดาที่มีความผิดปกติของสมองในการเล่าเรื่อง ทำให้นวนิยายเรื่องนี้ดู ‘ผิดปกติ’ เมื่อมองด้วยสายตาของคนทั่วไป เช่น ในตอน ‘จำเลยรัก’ ตัวบทเสนอให้ชุดารับรู้ว่าตนกำลังยืนอยู่ที่ทะเล ซึ่งเป็นฉากหลักในนวนิยายเรื่องดังกล่าว เครื่องแต่งกายที่ทั้งสองสวมใส่ก็เป็นชุดที่สวมสบายเหมาะกับการมาพักผ่อนที่ทะเล “พ่อบ้านหนุ่มในเสื้อบางสบายกับกางเกงขายาว [...] เกลียวคลื่นทบซายฝั่งอยู่ซ้ำ ๆ [...] ท้องทะเลกว้าง แดดระยิบระยับที่ทอลงบนผืนน้ำกว้าง” (Khongkha, 2022,pp. 65-66) แต่เมื่อขึ้นตอนใหม่ซึ่งมีเนื้อหาต่อเนื่องกันคือตอน ‘เพชรพระอุมา’ ฉากสถานที่และบรรยากาศกลับเปลี่ยนไปเป็นฉากป่าอย่างกะทันหัน เพื่อให้สอดคล้องกับฉากหลักของนวนิยายเรื่องดังกล่าว และเครื่องแต่งกายของตราวุธก็เปลี่ยนไปด้วย

> ป่าไม้ชอุ่มกินพื้นที่สีเขียวสูงเหนือหัว บริเวณตั้งค่ายพักอยู่บนเนินหินราบเรียบโล่งแคบ หันหลังติดกับชะง่อนหน้าผาใหญ่ สะไว้โดยรอบด้วยกิ่งไม้ขนาดเล็ก เป็นเครื่องระแวงไพร ถนนป่ายาวมีลักษณะเหมือนช่องผ่านของขบวนเกวียน [...] หญิงสาวลุกยืนขึ้นพร้อมกับจัดเครื่องแต่งกายอย่างทะมัดทะแมง เสื้อผ้าเดินป่าค่อนข้างหนาแต่ระบายอากาศได้ดี กางเกงขายาวสวมทับด้วยรองเท้าเดินป่า เอวคาดเข็มขัดปืนสั้นอันพกไว้เสมอยามล่องไพร ไหล่สะพายปืนไรเฟิลไว้อย่างหลวมๆ ในขณะที่ตราวุธก็แต่งกายในลักษณะแทบไม่ต่างกัน เพียงแต่อยู่ในแบบของผู้ชาย และมีมีดโบวี่ขนาดยาวคาดเอวอยู่อีกอัน สวมหมวกสักหลาดคาดหนังเสือดาว
>
> (Khongkha, 2022,pp. 69-70)

เมื่อสังเกตจะเห็นว่า ฉากและการแต่งกายดังกล่าวเปลี่ยนไปอย่างสอดคล้องกับนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา และเมื่อเชื่อมโยงกับตอน ‘จำเลยรัก’ แล้วพบว่าฉากและเครื่องแต่งกายของตัวละครแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงทั้งที่เป็นฉากต่อเนื่องกันและอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยทั้งหมดเป็นการรับรู้ของชุดาที่ป่วยด้วยโรคทางสมองเพียงผู้เดียวเท่านั้น

นอกจากนั้น ในตอน ‘พรพรหมอลเวง’ เป็นฉากที่ชุดารับรู้ว่าพยาบาลและบุรุษพยาบาลแปลกหน้าพยายามจะจับตัวเธอไว้ แต่แท้จริงแล้วผู้เขียนเฉลยตอนจบว่าเป็นเพียงแม่บ้านและคนขับรถที่บ้านของชุดาเท่านั้น “สองคนนั้นคือน้อยกับคนขับรถครับ แค่ขณะนั้นคุณหนูมองเห็นเป็นใครคนอื่น” (Khongkha, 2022,p. 208)

กล่าวโดยสรุปคือ การนำมุมมองของเพศหญิงที่มีความผิดปกติทางสมองมาใช้ในการเล่าเรื่องทำให้เรื่องราว ไม่สมเหตุสมผล แสดงให้เห็นว่าความป่วยไข้ของเพศหญิงเป็นภาพแทนของเรื่องที่บิดเบี้ยว ขาดช่วงและไม่ปะติดปะต่อ ซึ่งเป็นการนิยามความหมายให้เพศหญิงเชื่อมโยงกับความบกพร่อง ไม่สมบูรณ์ ผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง

3.2 เรื่องเล่าหักมุม

เรื่องเล่าแบบหักมุม (Twist-ending Story) หมายถึง การเฉลยปมของเรื่องในตอนจบที่ตรงข้ามกับสิ่งที่ผู้อ่านคิดไว้ โดย Chaisinwattana (2016,pp. 33-34) กล่าวว่า นักเขียนที่ริเริ่มแนวเรื่องหักมุมคือ กี เดอ โมปาซอง (Guy de Maupassant) เรื่องเล่าลักษณะนี้ ผู้เขียนมักเสนอเงื่อนงำต่างๆเพื่อซ่อนนัยไว้ก่อนที่เรื่องจะดำเนินมาถึงตอนจบ ซึ่งในตอนท้ายเหตุการณ์ในเรื่องจะพลิกผันอย่างที่ผู้อ่านไม่คาดคิด และทำให้ต้องย้อนกลับไปอ่านเรื่องราวใหม่ตั้งแต่ต้น ยุวพาส์สรุปข้อเสนอของเกลนวูด คลาก (Graves Glenwood Clark) ไว้ว่า เรื่องเล่าหักมุมมี 7 ลักษณะดังนี้ “1) การหลอกลวงและการเล่นตลก 2) การเปิดเผยเหตุการณ์แบบบิดเบือน 3) การเปิดเผยสิ่งที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง 4) การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด 5)การพลิกผันเหตุการณ์หรือสถานการณ์สองตลบ 6) การคลี่คลายปริศนา 7) การเปิดเผยลักษณะนิสัยหรือสภาพแวดล้อมที่มีอำนาจครอบงำตัวละครอย่างฉับพลัน”

หากพิจารณาตามข้อเสนอดังกล่าว นวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* สามารถจัดได้ว่าเป็นเรื่องเล่าแบบหักมุม โดยมีลักษณะแบบการเปิดเผยสิ่งที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ ในเบื้องต้นตัวบททำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าชุดาพบของแปลกหน้าวันละชิ้น แต่ความจริงแล้ว ตัวบทให้ตราวุธเฉลยว่า “คุณหนูกำลัง *ลืม* สิ่งที่คุณหนูเคย *จำ* ได้ไปวันละหนึ่งชิ้นต่างหากครับ” (Khongkha, 2022,p. 203) และ “คุณหนูกำลัง *จำ* สิ่งที่คุณหนู *ลืม* ไปได้ต่างหากครับ” (Khongkha, 2022,p. 205) (จากลืมเป็นจำ/จำเป็นลืม) นอกจากนั้นในตอนแรกตัวบททำให้ผู้อ่านเข้าใจว่า ชุดาและตราวุธเป็นชายหนุ่มหญิงสาว แต่แท้จริงแล้วมาเฉลยว่า

เป็นชายหญิงสูงวัย (จากหนุ่มสาวเป็นชรา) หรือที่ชุดาเข้าใจว่าตนเองเป็นเพียงขวัญ แล้วคิดว่าชุดา เถียงลออเป็นผู้อื่น แท้จริงแล้วกลับคือตัวของเธอเอง (จากผู้อื่นกลายเป็นตนเอง) การเล่าเรื่องด้วยวิธีหักมุมแสดงให้เห็นว่า ความป่วยไข้ของเพศหญิงเป็นภาพแทนของเรื่องเล่าที่กำกวม มีหลายนัย

กล่าวโดยสรุป การนำความป่วยไข้ของตัวละครเพศหญิงมาเป็นเครื่องมือในการเล่าเรื่อง ไม่ใช่เพียงทำให้นวนิยายเรื่องนี้ ชวนติดตามเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า เป็นการนิยามความป่วยไข้ของเพศหญิงในฐานะเรื่องเล่าที่บิดเบี้ยวและกำกวมผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง

4. ความป่วยไข้ การเมือง ความเป็นอื่น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าชุดาเป็นตัวละครที่ป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ ซึ่งมีภาวะของความจำเสื่อมและสมองเสื่อม ทำให้การรับรู้ของตัวละครดังกล่าวบิดเบือนไปจากโลกความเป็นจริง ตัวบทนำเสนอให้ผู้อ่านทราบภูมิหลังของตัวละครชุดาผ่านบันทึกของเธอ ซึ่งภูมิหลังดังกล่าวเสนอว่าชุดา เป็นตัวละครหญิงที่สนใจเหตุบ้านการเมืองมาตั้งแต่วัยสาว ซึ่งทำให้เธอมีความคิดที่แตกต่างจากผู้หญิงวัยเดียวกัน เช่น การเลือกผู้ชายที่จะมาเป็นคนรักผ่านเกณฑ์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ “อย่างน้อยหากถามว่ากบฏแบ่งแยกดินแดนคืออะไร ผู้ชายที่จะเข้ามาชอบพอฉันก็ควรจะตอบได้บ้าง” (Khongkha, 2022,p. 73) ซึ่งทำให้เธอสนใจในตัวตราวุธที่มีความรู้เรื่องประวัติศาสตร์การเมืองเช่นเดียวกับเธอ

นอกจากนั้น ตัวบทยังเสนอให้ชุดาใช้การเขียนเป็นเครื่องมือในการแสดงทัศนะทางการเมืองผ่านการเขียนบันทึกและการเขียนบทละคร โดยขอวิเคราะห์ทีละประเด็นดังนี้

ด้านการเขียนบันทึก ตัวบทสร้างให้ชุดาได้สมุดบันทึกจากแม่เป็นของขวัญวันเกิด และเธอก็เริ่มเขียนบันทึก โดยเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน แต่น่าสนใจคือในสมุดบันทึกนั้นได้แสดงให้เห็นการเชื่อมโยงชีวิตของตนเองกับเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง “ฉันจดบันทึกโดยเทียบกับอายุของฉัน ฉันจึงอยากจะนับเทียบให้ชัดว่าเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นกับฉันตอนอายุเท่าไหร่” (Khongkha, 2022,p. 62) นั้นทำให้ “หลังๆสมุดบันทึกฉบับนี้ดูเหมือนการจดเหตุการณ์สำคัญประเทศมากกว่าเรื่องตัวเองเสียแล้ว” (Khongkha, 2022,p. 120) นอกจากนั้นสมุดบันทึกของชุดายังเป็นเครื่องมือในการแสดงทัศนะ“ยิ่งโตยิ่งรู้ฉันยิ่งรักสมุดบันทึกเล่มนี้ ฉันค้นพบว่านี่เป็นพื้นที่ซึ่งฉันสามารถพูดทุกอย่างออกมาได้มากที่สุด” (Khongkha, 2022,p. 71)

ด้านการเขียนบทละคร ชุดาในสมัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้เขียนบทละครเวทีเพื่อใช้ในการแสดงเรื่อง ภาพฝันตะวันฉาย

> “สมัยมัธยม คุณหนูได้ร่วมทำละครเวทีโรงเรียนกับเพื่อนครับ [...] ละครเวทีเรื่องนั้นชื่อภาพฝันตะวันฉาย คุณหนูเป็นผู้รับผิดชอบเขียนบทละคร [...] เพียงขวัญเป็นลูกสาวเอกอัครรัฐทูตใหญ่แถบแอฟริกา เธอถูกทิ้งให้อยู่ในบ้านที่ว่างเปล่าคนเดียวตั้งแต่เด็กจนโตจนวันหนึ่งความมหัศจรรย์ก็เกิดขึ้น เธอสามารถข้ามเวลาไปสู่อนาคตได้ เพียงขวัญทะลุมิติไปและไม่เคยกลับมา [...] คุณหนูอนุมานอนาคตของประเทศไทยผ่านบ้านเมืองที่พัฒนาแล้ว และอีกด้านหนึ่งก็เอาบ้านเมืองที่ยังไม่พัฒนามากลับด้าน ภาพฝันตะวันฉายจึงเป็นเรื่องราวที่สร้างขึ้นจากนวนิยายสารพัดเล่ม คุณหนูวาดอนาคต ประกอบเรื่องเล่าแต่งแต้มทุกอย่างให้เป็นเรื่องจริง”
>
> (Khongkha, 2022,pp. 216-217)

หากพิจารณาเรื่องราวในบทละครที่เล่าถึงการเดินทางข้ามเวลาจากยุคสมัยที่ยังไม่พัฒนาไปสู่ยุคที่พัฒนาประเทศแล้ว ทำให้เห็นว่าบทละครดังกล่าว มีนัยถึงการวิพากษ์ยุคสมัยปัจจุบัน และฉายภาพความฝันถึงอนาคตที่ดีกว่า ซึ่งอนุมานได้ว่าชุดาปรารถนาจะเห็นภาพของประเทศไทยที่ดีกว่ายุคปัจจุบันที่เธออยู่

น่าสนใจคือ การนำเสนอภูมิหลังของชุดาในวัยสาวก่อนจะป่วยด้วยโรคอัลไซเมอร์ในบั้นปลายชีวิต ให้เกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนะทางการเมืองผ่านการเขียนนั้น เป็นการปูพื้นให้เห็นว่าชุดามีความเป็นอื่นจากระบอบปิตาธิปไตย ดังที่ Beard (2020,p. 27) กล่าวไว้ว่าตั้งแต่สมัยโบราณ เพศหญิงไม่สิทธิ์ออกเสียงหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ดังนั้น การที่ชุดาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง แม้จะเป็นการเขียนบันทึกหรือแต่งบทละครก็ตาม เป็นการแสดงให้เห็นว่าชุดาเป็นภาพแทนของเพศหญิงที่เป็นอื่นต่อระบอบชายเป็นใหญ่ และในบั้นปลายชีวิตก็ถูกเชื่อมโยงกับความป่วยไข้ที่ไม่อาจเยียวยา

สรุปและอภิปรายผล

บทความเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* นิยามเพศหญิงผู้ป่วยไข้ในลักษณะของความแปลกประหลาด ผิดปกติ และความป่วยไข้ที่ไม่อาจเยียวยาได้ นอกจากนั้นยังเป็นภาพแทนของเรื่องเล่าที่บิดเบี้ยวและกำกวม ซึ่งการนิยามดังกล่าวอยู่ภายใต้ระบบคิดชายเป็นใหญ่ ที่มองว่าเพศหญิงอ่อนแอ จมอยู่กับความเจ็บป่วย และเมื่อพิจารณาลักษณะของโรคแล้วพบว่า การเลือกให้ตัวละครป่วยด้วยโรคเกี่ยวกับสมองมีนัยของการนิยามให้เพศหญิงเป็นเพศที่บกพร่องทางการรับรู้ และเมื่อพิจารณาการสร้างตัวละครพบว่า ตัวบทสร้างให้ตัวละครหญิงผู้ป่วยไข้มีลักษณะของความเป็นอื่นผ่านการให้ตัวละครดังกล่าวให้ความสนใจเรื่องการเมือง

เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การนำเสนอความป่วยไข้ของตัวละครเพศหญิงในนวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* สามารถเชื่อมโยงกับความเกลียดชังเพศหญิง (Misogyny) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นผลผลิตจากสังคมปิตาธิปไตย ที่นิยามเพศหญิงด้วยอคติ เช่น การมองว่าเพศหญิงคือความอ่อนแอ บกพร่อง ไม่สมบูรณ์ หรือชั่วร้าย ตลอดจนนำความหายนะมาให้ โดยการนำเสนอวิธีคิดดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในรูปแบบที่โหดร้ายที่แสดงออกอย่างโจ่งแจ้ง ในทางกลับกันความเกลียดชังเพศหญิงสามารถแสดงออกมาการกระทำที่อ่อนโยนของเพศชาย หรือการปกป้องดูแลเพศหญิง ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นว่าเพศหญิงถูกเชื่อมโยงกับความอ่อนแอและจำเป็นต้องมีเพศชายมาปกป้อง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความเกลียดชังเพศหญิงสามารถแสดงออกผ่านมายาคติของวาทกรรมสุภาพบุรุษ ดังที่ตัวบทเสนอให้เห็นว่าตราวุธ สามีของชุดาจงใจกักขังให้เธออยู่ในโลกสมมติ โดยที่ไม่ยอมบอกความจริงตั้งแต่แรกว่าชุดาคือใคร ด้วยการเล่นไปตามบทบาทสมมติเพื่อคอยดูแลและประคับประคองอาการป่วยของภรรยา

เมื่อเชื่อมโยงกับงานของ Wongwilas (2020) Kittimahacharoen (2021) ที่แสดงให้เห็นว่าความป่วยไข้ของเพศหญิงอาจเป็นเหมือนบทลงโทษของผู้ที่ประพฤติตนนอกกรอบสังคมชายเป็นใหญ่ พบว่า โรคอัลไซเมอร์ของชุดาอาจไม่ใช่บทลงโทษที่ชัดเจนนัก แต่ความป่วยไข้ของตัวละครดังกล่าวตอกย้ำความเป็นอื่นและความแปลกปลอมของเพศหญิงผ่านการทำให้ชุดามีการรับรู้ที่ผิดปกติ

นวนิยายเรื่อง *หนึ่งนับวันนิรันดร* บทประพันธ์ของ กิตติศักดิ์ คงคา เล่าเรื่องราวการประคับประคองผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ผ่านตัวละครตราวุธและชุดา อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์ในมุมของกรอบคิดแบบปิตาธิปไตยพบว่า การนำเสนอภาพของตัวละครหญิงที่ป่วยด้วยโรคดังกล่าวให้เชื่อมโยงกับการรับรู้ที่บิดเบือนจากโลกความจริง หรือการแสดงให้เห็นว่าในตอนจบ ชุดายังคงเข้าใจว่าตนเองคือเพียงขวัญ

ดังเดิมผ่านเนื้อความบทสุดท้ายที่เหมือนกับบทแรก ตลอดจนการใช้มุมมองของชุดาในการเล่าเรื่องทำให้เกิดเรื่องเล่าที่ไม่ปะติดต่อตามการรับรู้ที่ผิดปกติของผู้ป่วยด้วยโรคทางสมอง ทำให้สามารถตีความได้ว่าความป่วยไข้ของเพศหญิงไม่ใช่เพียงความผิดปกติทางร่างกาย แต่ยังแฝงด้วยอุดมการณ์ปิตาธิปไตย

References

Beard, M. (2020). **Women Power.** (N. Pathommawat, Trans). Bangkok: Bookscape. (In Thai)

Chaisinwattana, Y. (2016). **Short Story: Analysis.** Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai)

Jennifer M. C. (1993). Illness and the Construction of Femininity in the English Novel,1840-1870 (Doctoral Dissertation). University of Canterbury.

Khongkha, K. (2022). **Nueng Nap Wan Nirandon.** Bangkok: 13357. (In Thai)

Kittimahacharoen, S. (2021). Invisible Enemy in 1937-1945 : Citizen's Sickness in Modern Thai Literary work. J**ournal of Humanities Graduate School, 10** (2), 114-131. (In Thai)

Louiyapong, K. (2023). Saeng-Krasue: Gendered Ghost, Disease and Otherness in the Politics of Sexuality and the Real World. **Journal of Journalism, Thammasat University, 16** (1) pp. 51-81. (In Thai)

Panha, M. (2015). Dracula : Orality and Animality in Urban Space. In **Din, Nam, Lom, Fire, That, Universe: Toxic from Humanities Aspect.** (pp. 203-254). Bangkok: Siampanya. (In Thai)

Pindasiri, N. (2023). Nueng Nap Wan Nirandon: When Love and Illness Resist Time. (In Thai)

Pragatwutisarn, C. (2020). **The Fatal Female in the Beauty Body: Femininity and crisis of modernity in Thai Society.** Bangkok: Project of Publication of Textbook, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. (In Thai)

Wongwilas, R. (2020). **The representation of sick man and woman and social transformation in modern Chinese literature.** Research of Chinese Study Center, Institute of East Asian Studies,Thammasat University. (In Thai)